

Open Monumenten Dag 11 september 2021 Onderofficiers woning Klinkenbergerweg 56. (open van 10 - 16 uur)

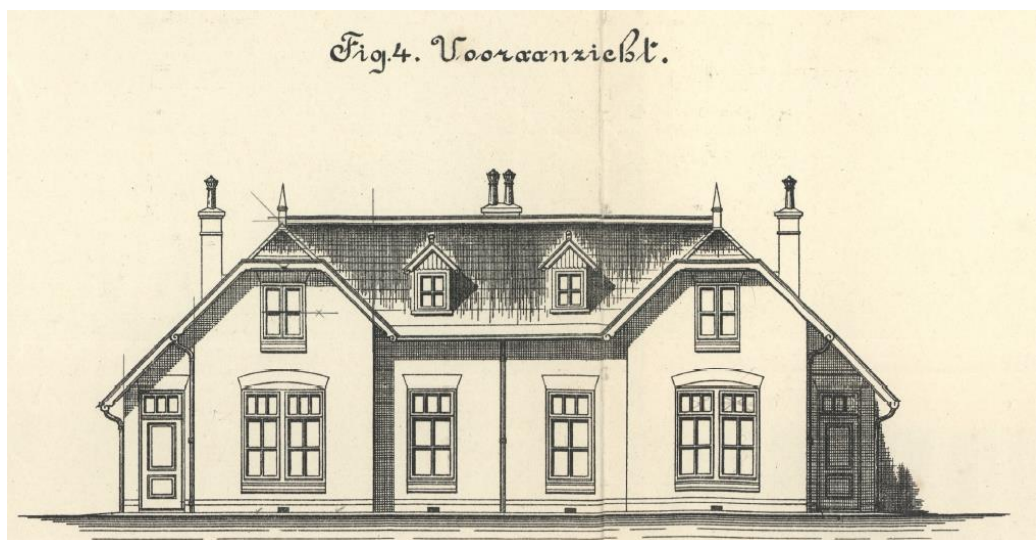
Op deze Open Monumenten Dag kunt u dit gemeentelijk monument uit 1905 bezichtigen, dankzij de spontane medewerking van de bewoners die hun woning openstellen.

De monumentale woningen werden in en na 1905 gebouwd voor 'gehuwde onderofficieren' op het terrein dat gekocht was van de Buurtschap Maanen. Ca. 20 blokjes dubbele woningen, waarvan er nu nog 12 over zijn. Andere zijn gesloopt t.b.v. de bouw van De Klinkenberg in 1969. Het pand dat bezocht mag worden – veel dank daarvoor aan de bewoners – is in latere jaren gerenoveerd en

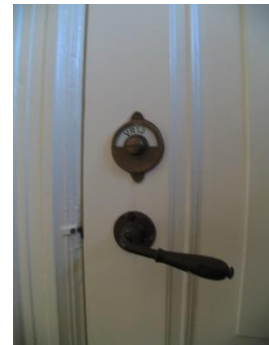
uitgebreid. Ook zijn de straatnamen en huisnummers een paar keer flink veranderd. Veel oorspronkelijke elementen zijn nog uit 1905 aanwezig. Andere zijn met zorg in stijl bijgemaakt.

Bij de rondgang om en in de woning kan het meeste goed worden bekeken. We beginnen met de voorgevel en eindigen bij de achtergevel.

De entree bevindt zich onder het dakoverstek; niet oorspronkelijk, maar bij de uitbreiding van 1986 aangebracht. Voor daken zijn gebakken vlakke kruispannen gebruikt, ook voor de uitbreiding lukte het om passende pannen te kunnen aanschaffen. De kozijnen in de voorgevel zijn grotendeels origineel; vrij zeker in 1986 wat gerenoveerd. En later zijn de geluidwerende ventilatiekasten aangebracht. Boven het boogvenster van de voorgevel is de inslag van een projectiel nog zichtbaar; vanwaar en wanneer is niet achterhaald.

De voordeur en de meeste binnendeuren met beslag zijn origineel; de tegelvloer is van latere datum. Kijk ook eens naar de originele trekbel, het beslag op de toiletdeur en de binnendeuren met fraaie panelen.

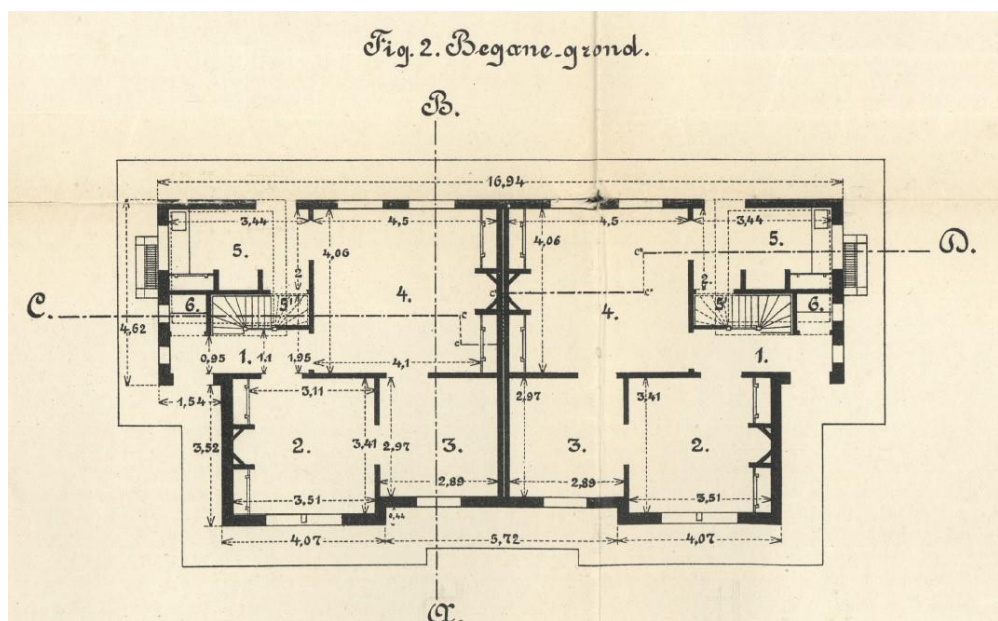

De keuken is in 1986 flink uitgebreid, evenals woonkamer aan tuinzijde. Aanrecht en kasten zijn in stijl uitgebreid.

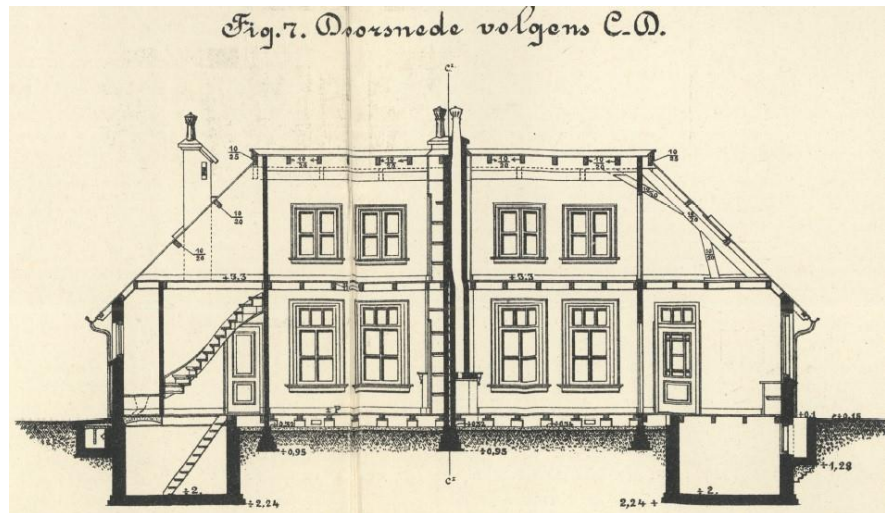
Naast de keuken bevindt zich onder de trap de deur naar de kelder. Daar ziet u de originele steektrap, donkerbruin verkleurd. In de kelder is het raamkozijn dat licht van buiten via de lichtkolk (of koekoek) toelaat. Deze koele berguimte komt in dit huis goed van pas.

De indeling op de begane grond is wat gewijzigd v.w.b. plaats van deuren en doorgangen. Trap naar verdieping en keldertrap zijn origineel; de eerste is voorzien van rubber strippen. Het rookkanaal in de vroegere kamer, nu voorkamer, is origineel en de kachel daar brandt geregeld.

Het balkenplafond in het oude deel van de achterkamer is origineel; de uitbreiding is daarop aangepast. Door huidige bewoners zijn de aluminium puien uit 1986 vervangen door bij het huis passende fraaie houten kozijnen.

Let bij het lopen op de verdiepingstrap ook op de afwerking van de originele trap met besneden hoofdbaluster. Door het nieuwere dakraam valt er nu wel prettig buitenlicht op de overloop.

In de werkkamer op de eerste verdieping vallen drie details van het zadeldak op: originele spantconstructie van twee kanten en topgevelraam in werkkamer. Het spantbeen wordt naar de balklaag gesteund door kreupel stijl en daaraan verbonden met dubbele blokkeels. Aan de bovenzijde bevindt zich een schuine balk, de korbeel die ook vastzit aan de balklaag van het platte dak. IJzeren beugels en pen-en-gat verbindingen geven een vormvaste verbinding. Alles daterend uit 1905. Ook de ramen van beide kamers aan de voorzijde zijn nog in originele vorm. Ook de plafondbalken in de grote slaapkamer aan de achterzijde hebben de originele vorm; wel met extra isolatie die er tussen is aangebracht.

Hier een impressie van de achtergevel, die tussen 1905 en nu aanmerkelijk is gewijzigd. Uitbouw van o.a. keuken en woonkamer en - vrij recent - vervanging van metalen schuifpui door fraai houten kozijn met dubbele deuren, passend bij het oorspronkelijke ontwerp.

Daarnaast staat de kleine schuur die in 1953 – net als bij alle andere woningen van dit complex – werd bijgebouwd. In 1989 is door de toenmalige eigenaar de vrij grote garage aan deze woning toegevoegd. Nog wat later zijn beide aaneen gemaakt om een B&B mogelijk te maken, die nu voor het bedrijf van de huidige bewoonster is ingericht.

Over deze woningen is meer informatie te vinden op de website van Oud Ede (zie onderaan). Tevens kunt u in de on-line collectie een aantal oude foto's van de Artillerielaan bekijken. Zo heette deze Klinkerbergerweg vroeger. Een uitgebreid artikel hierover staat in ons Verenigingsblad 'De Zandloper' nr 1 van 2021.

Na het bezoek aan deze onderofficierswoning vindt u vlakbij in de Eikenlaan nog twee bezienswaardigheden, een herinneringspunt en limietpalen.

Herinneringspunt Verhaal van Ede

In de Eikenlaan, naast het huis Klinkenbergerweg 58 staat een herinneringspunt "Verhaal van Ede". Behalve interessante foto's wordt daar een belangrijk verhaal over twee Edese vrouwen verteld, die hier nog jaarlijks worden herdacht op deze plaats.

"Op de bank bij de hoek Klinkenbergerweg - Eikenlaan zit een klein koperen plaatje ter herinnering aan de twee onschuldige vrouwen. Rond elke 18^e september ligt er een bosje bloemen ..."

Limietpalen

De achterkant van de tuinen van de huizen aan de oostkant van de Stationsweg vormde de grens met een deel van het kazerneterrein. Dat terrein is rond december 1900 verkocht door de Buurtschap Maanen aan de toenmalige Minister van Oorlog om daarop kazernegebouwen en woningen te bouwen en oefenterreinen voor militairen aan te leggen.

Destijds werden die terreinen zichtbaar afgebakend door op hoekpunten stenen grenspalen te plaatsen, ook wel limietpalen genoemd. In de eerste tijd werden die uit Belgisch hardsteen gehouwen; later werden ze van beton gegoten. Maar ze werden allemaal van een individueel nummer voorzien, beginnend met de hoofdletter O van Oorlog.

Ze staan onder meer op de hoekpunten aan 2 kanten van de Eikenlaan en deze rechte weg, die nu het achterpad van de woningen aan de Klinkenbergerweg vormt. U kunt die palen vlak tegen de percelen ten Westen van dit weggetje ontdekken. Er staan de nummers O 23 en O 27 op, zie de foto hierbij.

Leden van Vereniging Oud Ede zijn bezig om veel meer van deze oude grensstenen langs de (vroegere) grenzen van de militaire terreinen op te zoeken; er moeten destijds zeker 140 van deze stenen rondom de kazerne- en oefenterreinen in de gehele gemeente Ede zijn geplaatst. Als werkgroep van Oud Ede hebben we intussen ongeveer 100 stuks 'op de kaart gezet', waarvan er ca. 30 stenen nauwkeurig zijn geïnventariseerd. Heeft u interesse of heeft u hierover meer gegevens? Neem dan alstublieft contact op met Vereniging Oud Ede op www.oudede.nl

---

Tekst en foto's: Oud Ede, Th. B., juni 2021